

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Кафедра фінансів та економічної безпеки

06-03-349М

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до виконання курсової роботи
з навчальної дисципліни «Фінанси»
для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня
за освітньо-професійною програмою
«Фінанси, банківська справа та страхування»
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та
фондовий ринок» денної та заочної форм навчання

Рекомендовано науково-методичною
радою з якості ННІ економіки та
менеджменту
Протокол № 1 від 24 вересня 2024 р.

Рівне – 2024

Методичні вказівки до виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Фінанси» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійною програмою «Фінанси, банківська справа та страхування», спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» денної та заочної форм навчання [Електронне видання] / Кондрацька Н. М., Шило Ж. С. – Рівне : НУВГП, 2024. – 26 с.

Укладачі:

Кондрацька Н. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки природокористування;

Шило Ж. С., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки.

Відповідальний за випуск: Мельник Л. В., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів та економічної безпеки.

Керівник групи забезпечення спеціальності:

Кондрацька Н. М., к.е.н., доцент кафедри фінансів та економічної безпеки.

© Н. М. Кондрацька,
Ж. С. Шило, 2024
© НУВГП, 2024

ЗМІСТ

1. Рекомендації та вимоги до виконання курсової роботи	4
1.1. Мета та загальні вимоги до курсової роботи	4
1.2. Підготовка до виконання курсової роботи.....	5
2. Структурні елементи курсової роботи.....	6
3. Тематика курсових робіт	8
4. Рекомендації до оформлення курсової роботи	10
4.1. Подання текстового матеріалу	10
4.2. Мова і стиль курсової роботи	11
4.3. Правила нумерації, оформлення таблиць і рисунків	12
4.4. Правила оформлення формул.....	13
4.5. Оформлення додатків.....	13
4.6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела	14
5. Оцінювання курсової роботи	16
6. Рекомендована література.....	22
Додатки.....	25

1. РЕКОМЕНДАЦІЇ ТА ВИМОГИ ДО ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

1.1. Мета та загальні вимоги до курсової роботи

Курсова робота є однією з найефективніших форм самостійної роботи студентів. *Мета курсової роботи* — допомогти студентові закріпити та поглибити теоретичні знання, здобуті у процесі вивчення освітньої компоненти «Фінанси».

Робота має навчально-дослідницький характер і покликана навчити майбутнього фахівця самостійно узагальнювати й аналізувати інформаційні джерела (монографії, підручники, навчальні посібники, публікації періодичної преси), статистичні та практичні матеріали, що характеризують фінансові процеси на різних рівнях господарювання: у сфері фінансів суб'єктів господарської діяльності, державних фінансів, страхового й фінансового ринку та міжнародних фінансів.

У курсовій роботі здобувач повинен засвідчити, що він оволодів необхідними теоретичними знаннями та навичками їх практичного застосування в конкретних умовах. Виконання курсової роботи з навчальної дисципліни «Фінанси» передбачає досягнення виконання основних цілей:

- поглиблення, розширення та систематизацію теоретичних знань і практичних навичок, отриманих студентом за певний період навчання за спеціальністю;
- оволодіння методиками теоретичного та експериментального дослідження при розв'язанні конкретних міжнародних правових, політичних, економічних та соціальних проблем, пов'язаних з аналізом та розробкою рекомендацій для прийняття відповідних управлінських рішень;
- розвиток навичок пошуку та систематизації інформації, її обробки із застосуванням автоматизованих інформаційних систем та технологій, математичних методів обробки інформації, моделювання та прогнозування;
- розвиток вмінь та навичок у проведенні корекційних заходів (планування, розробка, проведення, аналіз результатів індивідуальних та групових занять, консультацій);
- визначення підготовленості студента для самостійного аналізу та викладу матеріалу, вміння захищати свою роботу перед комісією.

У курсовій роботі студент повинен глибоко і всебічно розкрити зміст обраної теми, показати розуміння конкретних форм організації фінансів у різних сферах суспільної діяльності. Особливу увагу слід приділити дискусійним питанням теорії і практики фінансових відносин. Якщо в економічній літературі відсутня єдина точка зору з питань, які

досліджуються, слід навести думки кількох авторів, дати їх критичну оцінку та висловити свої міркування з даного приводу. Це допоможе більш глибокому засвоєнню матеріалу.

1.2. Підготовка до виконання курсової роботи

Здобувачі першого (бакалаврського) рівня спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» виконують курсову роботу з навчальної дисципліни «Фінанси», яка повинна відповідати встановленим вимогам.

Курсова робота готується у вигляді спеціально підготовленої оглядової наукової праці. У курсовій роботі необхідно стисло, логічно й аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати бездоказових тверджень і тавтології. При написанні курсової роботи студент повинен обов'язково робити посилання на публікації інших авторів. Такі посилання дають свідчення про достовірність відомостей щодо джерела.

Виконання курсової роботи передбачає такі етапи: вибір теми; підбір та вивчення літератури; складання попереднього плану; консультація з викладачем — керівником й уточнення плану курсової роботи; написання та оформлення тексту курсової роботи; передання завершеної курсової роботи на кафедру фінансів та економічної безпеки; доопрацювання роботи згідно із зауваженнями керівника; захист курсової роботи.

Тему роботи студент самостійно обирає із запропонованого переліку. Студент може запропонувати власну тему, яку обов'язково повинен узгодити з керівником. Після обрання теми курсової роботи, вона закріплюється за студентом. Завдання на курсову роботу оформляється в одному примірнику, який підшивається до курсової роботи. Обравши тему, студент має чітко визначити мету курсової роботи, підібрати відповідну наукову літературу та нормативно-інструктивні матеріали.

Наступним етапом є складання плану роботи згідно із завданням. На основі вивчення спеціальної літератури, нормативних документів, статистичних збірників здобувач складає розгорнутий план курсової роботи (можливо, в кількох варіантах), який погоджує з викладачем — керівником курсової роботи. План повинен відобразити напрями дослідження обраної теми, логічний зв'язок між її окремими складовими частинами, проблемну постановку окремих питань.

Після узгодження плану студент починає писати курсову роботу. Під час її написання план може уточнюватись. Уточнення додатково погоджуються з керівником.

2. СТРУКТУРНІ ЕЛЕМЕНТИ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Робота повинна мати чітку і логічну структуру, складовими якої є:

- титульний аркуш;
- зміст;
- основну частину: вступ, розділи, висновки;
- список використаних джерел;
- додатки (за необхідності).

Кожний структурний елемент починається із нової сторінки.

1. **Титульний аркуш** курсової роботи оформлюється за встановленою формою (Додаток А).

2. **Зміст.** У змісті роботи вказуються найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів. Зміст має включати усі заголовки, які є в роботі, починаючи зі вступу і закінчуючи списком використаної літератури та додатками (якщо такі є).

3. Основна частина:

3.1. Вступ – 2-3 стор. У вступі необхідно обґрунтувати актуальність обраної теми; проблематику дослідження та вклад вчених, які займалися розробкою наукових питань за визначеною тематикою; визначити мету і задачі дослідження; вказати об'єкт дослідження та методи дослідження, що використовувались під час написання курсової роботи; структуру та обсяг курсової роботи.

3.1.1. Актуальність теми та доцільність даного дослідження для розвитку галузі науки обґрунтовують шляхом критичного аналізу та порівняння з вже відомими проблеми. Висвітлення актуальності повинно бути небагатослівним, визначати сутність наукової проблеми (завдання).

3.1.2. Проблематика дослідження та вклад вчених-економістів, які займалися розробкою наукових питань за визначеною тематикою. Вказуються прізвища вітчизняних та зарубіжних вчених, науковий пріоритет, яких визначився саме дослідженням питань за визначеною тематикою. Зазначається сукупність нових, діалектично складних теоретичних або практичних питань, які суперечать існуючим знанням або прикладним методам у науці і потребують вирішення за допомогою наукових досліджень за визначеною тематикою курсової роботи.

3.1.3. Мета і задачі дослідження. Формулюється мета роботи і задачі, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети Мета повинна бути сформульована таким чином, щоб указувати на об'єкт і предмет дослідження.

3.1.4. *Об'єкт дослідження* – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для дослідження. *Предмет дослідження* міститься в межах об'єкта. Об'єкт і предмет дослідження як категорії наукового процесу співвідносяться між собою як загальне і часткове. В об'єкті виділяється та його частина, яка є предметом дослідження. Саме на нього спрямована основна увага студента, оскільки предмет дослідження визначає тему курсової роботи.

3.1.5. *Структуру та обсяг курсової роботи*. Перераховують усі структурні елементи курсової роботи з обов'язковим зазначенням повного (усього) обсягу курсової та обсягу основного тексту (загального обсягу роботи). Вказують загальну кількість додатків, рисунків, таблиць, кількість найменувань у списку використаних джерел.

3.2. Розділи курсової роботи включають у себе підрозділи (нумерація складається з двох чисел, відокремлених крапкою). Кожен розділ починають з нової сторінки.

3.2.1. *У першому розділі* (не менше 10-20 сторінок) студент окреслює основні етапи наукової думки за розв'язуваною проблемою (завданням). Стисло, критично висвітлюючи роботи попередників, здобувач окреслює основні етапи розвитку наукової думки за своєю проблемою. Приводяться формулювання основних економічних категорій. Наводяться основні теоретичні, експериментальні дослідження з теми, згадуються вчені минулого, хто вивчав дану проблему, їхні ідеї. Визначаються сутність (головний зміст) проблеми, основні чинники (фактори, умови), що зумовлюють розвиток явища або процесу, який вивчається. Наводиться перелік основних змістових аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначаються недостатньо досліджені питання і наводяться причини їх слабкої розробленості.

В першому розділі повинна бути не тільки текстова інформація (погляди інших авторів), а й висловлена власна думка студента щодо конкретного положення. Власне ставлення до поглядів інших авторів подається за допомогою певних конструкцій, наприклад: «не можна не погодитись з думкою...», «слухно вважати...», «як справедливо вважав...».

3.2.2. *У другому розділі* (не менше 10-20 сторінок) проводиться комплексне досліджень об'єкта, його стану у різні періоди часу. Важливою умовою є дослідження факторів, що визначають стан об'єкта дослідження, за матеріалами, які відображають цей стан у динаміці не менш ніж за три попередні роки і його вплив на економіку країни. Результати аналізу повинні бути узагальнені у вигляді аналітичних таблиць, графіків, діаграм.

3.2.3. На основі проведеного аналізу студент має визначити *шляхи*

удосконалення фінансових відносин у різних сферах суспільної діяльності. Цей розділ включає матеріали з розробки, обґрунтування та оцінки ефективності пропозицій, спрямованих на вирішення проблеми, обумовленої темою курсової роботи. Пропозиції та рекомендації можуть бути розроблені студентом як самостійно на підставі практичного досвіду, так і через узагальнення пропозицій, що містяться у літературних джерелах. Заходи повинні спиратися на результати першого та другого розділів.

3.3. Висновки (3-5 стор.). У висновках курсової роботи підводяться підсумки з усіх висвітлених питань, визначаються шляхи і напрями вирішення проблемних аспектів теми; подається перелік пропозицій і рекомендацій, а також міркування автора роботи щодо можливої практичної їх реалізації та передбачувані результати. Рекомендації можуть бути розроблені студентом як самостійно на підставі практичного досвіду і базуватись на економічному обґрунтуванні, так і через узагальнення пропозицій, що містяться у літературних джерелах.

3.4. Список використаних джерел. У списку використаних джерел наводяться всі використані офіційно-розпорядчі документи, літературні джерела вітчизняних і зарубіжних видань. Посилання на певні публікації у тексті здійснюються шляхом наведення в дужках номера джерела у списку літератури і конкретних сторінок. Список використаних джерел повинен містити не менше 35-50 джерел.

Список використаних джерел формується в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків.

3.5. Додатки. Додатки формуються за умов необхідності. До них включається допоміжний матеріал, який потрібний для більш повного сприйняття виконаної роботи (таблиці допоміжних цифрових даних, протоколи і акти впровадження, випробувань, проміжні розрахунки, інструкції і методики, ілюстрації допоміжного характеру, первинні документи, що розроблені і запропоновані автором до впровадження тощо).

3. ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ

1. Державні фінанси та їх місце у фінансовій системі України.
2. Фінансова політика України: стан та перспективи розвитку.
3. Сутність фінансової системи України та її структура.
4. Грошово-кредитна політика України та шляхи її вдосконалення. Валютне регулювання в Україні: сутність та напрями удосконалення.
5. Платіжний баланс України: проблеми і напрями відновлення

- рівноваги.
6. Удосконалення монетарної політики та регулювання фінансової системи України.
 7. Фіскальна політика України: сутність та напрями удосконалення.
 8. Інфляція в Україні: особливості та вплив на фінансову систему.
 9. Фінансова безпека: сутність, загрози та напрями її підвищення.
 10. Грошово-кредитна політика України та шляхи її вдосконалення.
 11. Державний кредит і його роль у формуванні фінансових ресурсів держави.
 12. Пенсійний фонд, особливості його формування і використання.
 13. Загальнообов'язкове державне соціальне медичне страхування в системі страхових відносин.
 14. Державні позабюджетні фонди: формування та вплив на соціально-економічний розвиток України.
 15. Податкова служба і шляхи удосконалення її діяльності.
 16. Податкова система України, її становлення і розвиток.
 17. Прямі податки: їх сутність та вплив на соціально-економічний розвиток України.
 18. Теорія і практика застосовування універсальних акцизів на сучасному етапі розвитку економіки України.
 19. Податок на доходи фізичних осіб та його вплив на формування доходів бюджету.
 20. Суть і значення місцевих податків і зборів в системі доходів бюджетів місцевого значення.
 21. Бюджетна система України та шляхи її удосконалення.
 22. Бюджетний процес і проблеми його удосконалення.
 23. Бюджетна система України і міжбюджетні відносини.
 24. Неподаткові надходження: проблеми та роль у доходах державного бюджету України.
 25. Податкові надходження: проблеми та роль у доходах державного бюджету України.
 26. Роль видатків бюджету в забезпеченні соціально-економічного розвитку України
 27. Структура та напрями оптимізації видатків місцевих бюджетів.
 28. Сучасний стан та проблеми формування доходів місцевих бюджетів.
 29. Роль і місце казначейської системи обслуговування державного бюджету України у фінансуванні бюджетних установ

30. Державне казначейство України: функції і перспективи розвитку.
31. Фінансове забезпечення комунального господарства.
32. Фінансове забезпечення інвестиційної діяльності підприємств.
33. Фінансове забезпечення соціального захисту в Україні: стан, проблеми та шляхи їх вирішення.
34. Державні фінанси та їх місце у фінансовій системі України.
35. Фінанси підприємств: формування ресурсів та їх використання
36. Заощадження населення як важливе джерело формування фінансових ресурсів економіки
37. Фінансові ресурси домогосподарств: структура та управління.
38. Фінансовий ринок України: розвиток та проблеми.
39. Міжнародні фінанси: сутність та глобальні тенденції.
40. Міжнародні фінансові організації: роль у світовій економіці.

4. РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

4.1. Подання текстового матеріалу

Курсову роботу друкують на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210х297 мм) через півтора міжрядкових інтервали. Рекомендується використовувати шрифт Times New Roman розміром 14 пт. Обсяг основного тексту курсової роботи (без додатків) 35-50 сторінок. Текст роботи рекомендується друкувати, залишаючи поля таких розмірів: ліве - 25 мм, праве - 10 мм, верхнє - 20 мм, нижнє – 20 мм.

Першою сторінкою курсової роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок курсової роботи, не проставляючи його номери (додаток А). Далі підшивають завдання на курсову роботу (додаток Б). Наступні сторінки нумерують у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Кожна структурна частина роботи починається з нової сторінки. Заголовки структурних частин друкуються великими літерами симетрично до набору: «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ». Заголовки підрозділів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Заголовки пунктів друкуються маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в підбір до тексту. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Відстань між заголовком та текстом та між назвами розділу та підрозділу – один рядок. Кожну структурну частину курсової роботи починають з нової сторінки, а між підрозділами залишають один рядок.

Текст роботи має бути написаний грамотно, без орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок. Курсова робота виконується державною мовою. Текст курсової роботи повинен ілюструватись кресленнями, малюнками, схемами, фотографіями, графіками, діаграмами, таблицями та формулами. Ілюстрації, формули та таблиці слід подавати безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. На всі ілюстрації мають бути посилання у тексті.

Усі наведені у роботі ілюстрації, таблиці та формули повинні супроводжуватись текстовим роз'ясненням. Між ілюстраціями, формулами, таблицями та текстом пропускається один рядок. Текст курсової роботи друкують без відступів між абзацами та вирівнюють по ширині сторінки. Перший рядок абзацу повинен бути однаковим і становити із відступом 1,0 мм. або 1,25 мм. Для виділення логічних змістових блоків можна використовувати лише курсив та жирний курсив.

4.2. Мова і стиль курсової роботи

Курсова робота є насамперед кваліфікаційною працею, тому її мові і стилю слід приділити дуже серйозну увагу. Для наукового тексту характерними є смислова завершеність, цілісність і пов'язаність. Найважливішим засобом вираження логічних зв'язків тут є спеціальні функціонально-синтаксичні засоби, що вказують на послідовність розвитку думки (спочатку, насамперед, потім, по-перше, по-друге, отже, та ін.), заперечення (проте, тимчасом, але, тоді як, однаке, аж ніяк), причинно-наслідкові відношення (таким чином, тому, завдяки цьому, відповідно до цього, внаслідок цього, крім того, до того ж), перехід від однієї думки до іншої (раніше ніж перейти до..., звернімося до..., розглянемо, зупинимось на..., розглянувши..., перейдемо до..., треба зупинитися на..., варто розглянути...), результат, висновок (отже, значить, як висновок, на закінчення зазначимо, все сказане дає змогу зробити висновок, підсумовуючи, слід сказати...).

Обов'язковою вимогою об'єктивності викладу матеріалу є також вказівка на джерело повідомлення, автора висловленої думки чи якогось виразу. У тексті цю умову можна реалізувати за допомогою спеціальних вставних слів і словосполучень («за повідомленням», «за даними», «на думку», «на нашу думку» та ін.).

Стиль писемної наукової мови – це безособовий монолог у курсовій роботі. Тому виклад звичайно ведеться від третьої особи. Авторське «я» ніби відступає на другий план.

4.3. Правила нумерації, оформлення таблиць і рисунків

Нумерація сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, рисунків, таблиць, формул подається арабськими цифрами без знака №. Всі сторінки роботи, враховуючи титульну сторінку, тези і додатки, підлягають суцільній нумерації, номер на титульній сторінці, змісті та вступі не ставиться, а на наступних сторінках проставляється у правому верхньому куті сторінки без крапки в кінці.

Номер розділу ставиться після слова «РОЗДІЛ», після номера крапка не ставиться. Заголовок розділу друкується з нового рядка. Підрозділи нумеруються у межах кожного розділу за правилом: (номер розділу).(номер підрозділу). У кінці номера підрозділу має стояти крапка, наприклад: «2.2.». Заголовок підрозділу наводиться у тому ж рядку.

Рисунки нумеруються в межах розділу арабськими цифрами (аналогічно до формул та підрозділів) і позначаються словом «Рисунок», наприклад «Рисунок 1.2 – Назва рисунка».

Таблиці нумеруються послідовно в межах розділу. Заголовки в таблиці починають з великої літери. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 2.3 – Назва таблиці».

Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на іншу сторінку. У такому випадку назву вмішують тільки над її першою частиною, нумерують граfi і переносять їх нумерацію на наступну сторінку. Справа зверху сторінки пишуть «продовження табл.» і зазначають номер таблиці.

Приклад побудови та оформлення таблиці:

Таблиця 1.1

Назва таблиці

Тематичний заголовок	Заголовок граfi		Заголовок граfi	
	підзаголовок граfi	підзаголовок граfi	підзаголовок граfi	підзаголовок граfi
Заголовок рядка				
Заголовок рядка				

Звичайно таблиця складається із таких елементів: порядкового номера та тематичного заголовка, боковика, заголовків вертикальних граф, горизонтальних рядків (основної частини, тобто прографки). За логікою побудови таблиці її логічний *суб'єкт*, або підмет (позначення предметів, які

в ній характеризуються), розмішують у боковику чи заголовках вертикальних граф, а логічний *предмет* таблиці, або присудок (тобто дані, якими характеризується присудок). – у прографці. Кожен заголовок над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковику – всіх даних цього рядка.

Заголовки в таблиці починають з великої літери, підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком і з великої, якщо вони мають самостійне значення. В кінці заголовків, підзаголовків таблиць крапки не ставлять. Заголовки і підзаголовки граф указують в однині. Увесь текст в таблиці вирівнюють по центру чи по лівому краю.

Усі наведені в таблицях дані мають бути достовірними, однорідними і такими, що можуть зіставитися, в основу їх групування покладають лише суттєві ознаки.

4.4. Правила оформлення формул

Формули в тексті роботи розташовуються відразу після посилання на них. Вони відокремлюються від тексту інтервалами в один рядок зверху і знизу та розташовуються посередині сторінки. Формули нумеруються в межах розділу. Наприклад, «формула (2.3)» означає «формула 3 розділу 2», необхідно брати в круглі дужки і розмішувати на правому полі сторінки на рівні нижнього рядка формули, якої він стосується.

Формули, якщо вони громіздкі й складні, розташовуються на окремих рядках, це стосується і нумерованих формул. Декілька однотипних невеликих формул подаються в одному рядку через кому, а іноді невеликі нескладні формули розташовуються безпосередньо в тексті. Переноси у формулі допускаються лише на знаках рівності, плюс, мінус, множення і ділення з повторенням знака у наступному рядку.

Символи і коефіцієнти, що наводяться у формулі, описуються безпосередньо під нею в тій послідовності, в якій згадуються у формулі. Значення кожного символу або числового коефіцієнта подається з нового рядка. Перший рядок починається словом «де» без двокрапки. Номер формули розмішується на правому боці сторінки на рівні нижнього рядка.

4.5. Оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження науково-дослідницької роботи на наступних її сторінках або у вигляді окремої частини, розмішуючи їх у порядку появи посилань у тексті науково-дослідницької роботи.

Якщо додатки оформлюють на наступних сторінках науково-дослідницької роботи, кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток повинен мати заголовок, надрукований угорі малими літерами з першої великої симетрично відносно тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток.

Кожен додаток починається з нової сторінки. При цьому він повинен мати заголовок, написаний угорі аркуша маленькими літерами з першою великою, симетрично щодо тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком маленькими літерами з першою великою повинно бути написане слово "Додаток" і велика літера, його нумерацій.

Додатки повинні мати загальну з іншою частиною роботи наскрізну нумерацію сторінок. Додатки варто позначати послідовно великими літерами української або російської абетки, за винятком літер Г, І, Ї, Й, О, Ч Ъ, наприклад "Додаток А", "Додаток Б".

4.6. Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити цитати. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше скорочення наведеного витягу може спотворити зміст, закладений автором. Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починається та закінчується лапками та наводиться в граматичній формі, в якій він поданий у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяються лапками, за винятком тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовується вираз „так званий”;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту та без перекозень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців при цитуванні допускається без перекознення авторського тексту та позначається трьома крапками. Вони ставляться у будь-якому місці цитати (на початку, всередині, в кінці). Якщо перед пропущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожна цитата обов'язково супроводжується посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути максимально

точним у викладі думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, і робити відповідні посилання на джерело;

д) цитування не повинно бути ні надмірним, ні недостатнім, бо це знижує рівень наукової праці: надмірне цитування створює враження компілятивності праці, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу.

При написанні курсової роботи студент повинен давати посилання на джерела, матеріали або окремі результати, з яких наводяться в роботі або на ідеях і висновках, з яких розроблюються проблеми, задачі, питання, вивченню яких присвячена наукова робота. Посилатися слід на останні видання публікацій. На більш ранні видання можна посилатися лише в тих випадках, коли в них наявний матеріал, який не включено до останнього видання.

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначати порядковим номером за переліком посилань, виділеним двома квадратними дужками, наприклад, „... у працях [1-7]...”. Якщо в тексті необхідно зробити посилання на складову частину або на конкретні сторінки відповідного джерела, можна наводити посилання, при цьому його номер має відповідати його бібліографічному опису за переліком посилань.

Приклад: Цитата в тексті: „... розширення ж об'єкта інституційного аналізу і включення до нього норм, правил, форм організаційної поведінки та інститутів дозволяє теоретико-методологічно пояснити сучасні зміни в країнах з перехідною економікою, а також розробити комплекс заходів, спрямованих на прискорення завершення ринкових перетворень” [2, с. 40].

Відповідний опис у переліку посилань: 2. *Волкова В. В., Волкова Н. І. Місцеві фінанси. Навчальний посібник. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. 105 с.*

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, котрий містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Такий список – одна із суттєвих частин курсової роботи, що віддзеркалює самостійну творчу працю студента і демонструє ступінь фундаментальності проведеного дослідження.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують із каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв і т. ін. Завдяки цьому можна уникнути повторних перевірок, вставок пропущених відомостей.

Джерела слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, включаючи нормативно-правові акти та електронні ресурси. Відомості про джерела, включені до списку, треба давати

відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи (додаток В).

5. ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Контроль виконання курсової роботи включає поточний контроль за підбором і опрацюванням даних та захист перед комісією. Оцінка виконання та захист курсової роботи проводиться за шкалою, передбаченою робочою програмою. Під час захисту студент повинен показати правильність розуміння теоретичних основ та тенденцій розвитку сучасних фінансових процесів макро- і мікрорівня, аргументувати власну точку зору тощо.

Курсова робота *не приймається* на перевірку в таких випадках:

- відсутні затверджені науковим керівником тема і завдання на курсову роботу;
- курсова робота не зареєстрована або не зшита;
- курсова робота не пройшла перевірку на ознаки академічного плагіату чи розмір текстових збігів, перевищує допустимі межі чи порушено інші вимоги академічної доброчесності;
- вимоги до оформлення та обсяги роботи значно відрізняються від встановлених.

Таблиця 1

Критерії оцінювання курсової роботи

Рівень компетентості	Критерії оцінювання	% від загальної кількості балів
Високий (творчий)	Виконання: -повна відповідність змісту курсового проекту (роботи) завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; -творча самостійність розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць без помилок; -наявність елементів науково-дослідного характеру; -використання комп'ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень,	60

Рівень компетентості	Критерії оцінювання	% від загальної кількості балів
	графіків та таблиць; -якісне оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів згідно з вимогами конструкторської та технологічної документації, ДСТУ. Захист: студент виявив глибокі знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, вміння творчо застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та творчі здатності аргументованого обґрунтування прийнятих рішень та розв'язків практичних задач й аналізувати достовірність одержаних результатів.	40
Достатній (конструктивно-варіативний)	Виконання: -повна відповідність змісту курсового проекту (роботи) завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; -самостійність розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць з незначним відхиленням щодо вимог без помилок; -наявність елементів науково-дослідного характеру; -використання комп'ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; -якісне оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів згідно з вимогами конструкторської та технологічної документації, ДСТУ. Захист: студент виявив достатні знання й розуміння навчального матеріалу за змістом	50 35

Рівень компетентості	Критерії оцінювання	% від загальної кількості балів
	навчальної дисципліни, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач та здатності аргументованого обґрунтування прийнятих рішень та розв'язків практичних задач.	
Достатній (конструктивний)	Виконання: -достатня відповідність змісту курсового проекту (роботи) завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; -самостійність розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць з незначним відхиленням щодо вимог та незначною кількістю помилок; -наявність елементів науково-дослідного характеру; -часткове використання комп'ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; -оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів з незначними відхиленнями від вимог конструкторської та технологічної документації, ДСТУ.	45
	Захист: студент виявив достатні знання й розуміння навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.	30

Рівень компетентості	Критерії оцінювання	% від загальної кількості балів
Середній (репродуктивний)	Виконання: -достатня відповідність змісту курсового проекту (роботи) завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; -розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць з незначним відхиленням щодо вимог та значною кількістю помилок; -часткове використання комп'ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; -оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів із значними відхиленнями від вимог конструкторської та технологічної документації, ДСТУ.	40
	Захист: студент виявив середні знання основних положень навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач на репродуктивному рівні.	25
Достатній (репродуктивний)	Виконання: -значні відхилення змісту курсового проекту (роботи) від завдання та вимог навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; -розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць із значними відхиленнями щодо вимог та значною кількістю помилок; -відсутність використання комп'ютерних	35

Рівень компетентості	Критерії оцінювання	% від загальної кількості балів
	технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; -оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів із значними помилками та відхиленнями від вимог конструкторської та технологічної документації, ДСТУ. Захист: студент виявив знання навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни на мінімальному рівні, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач на репродуктивному рівні.	25
Низький (рецептивно-продуктивний)	Виконання: -значні відхилення змісту курсового проекту (роботи) від завдання та вимог навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; -розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць із значними відхиленнями щодо вимог та значною кількістю помилок; -відсутність використання комп'ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; -оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів із значними помилками та відхиленнями від вимог конструкторської та технологічної документації, ДСТУ. Захист: студент виявив знання за змістом навчальної дисципліни на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу, не володіє	30 20

Рівень компетентості	Критерії оцінювання	% від загальної кількості балів
	вміннями застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних.	
Низький (непродуктивний)	Виконання: -невідповідність змісту курсового проекту (роботи) завданню та вимогам навчально-методичних рекомендацій щодо його виконання; -не вірне розв'язання поставленої задачі, проектного рішення, виконання розрахунків, креслень, графіків та таблиць; -відсутність використання комп'ютерних технологій при виконанні всіх розрахунків, креслень, графіків та таблиць; -невідповідність оформлення пояснювальної записки, графічних матеріалів вимогам конструкторської та технологічної документації, ДСТУ.	0
	Захист: студент не виявив знань за змістом навчальної дисципліни, не володіє вміннями застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.	0

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Optimization Model of Structural Allocation of Financial Resources in the Pension System of Ukraine NKSB Vita Havryliuk, Volodymyr Rudyk, Larisa Melnyk Review of Economics and Finance, мнцд 20.2022. Р. 216-228 (Scopus available at: <https://refpress.org/ref-vol20-a26/>).

2. Бюджетна система України: навч. посіб. у схемах і таблицях / С.В.Качула, Г. Є. Павлова, Л. В. Лисяк, Добровольська О.В., Л.І. Катан. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.

3. Бюджетно-податкова безпека (у схемах і таблицях): навч. посіб./ за ред. Г. В. Миськів. Львів: ЛьвДУВС, 2021. 276 с.

4. Волкова В. В., Волкова Н. І. Місцеві фінанси. Навчальний посібник. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. 105 с.

5. Карлін М. І., Проць Н. В., Борисюк О. В., Публічні фінанси: навчальний посібник; за ред. д.е.н., проф. М. І. Карліна. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 358 с.

6. Конспект лекцій з дисципліни «Бюджетна система». Полтава: Національний університет імені Юрія Кондратюка, 2023. 104 с.

7. Марусяк Н.Л. Фінанси підприємств: навч. посіб.: 2-ге вид., перероб. і доп. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 176 с

8. Матвійчук Н. М. Податкова система: конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2023. 130 с

9. Мельник Л.М., Кондрацька Н.М., Дума В.Л. Роль бюджетної безпеки у забезпеченні стабільності фінансової системи України. Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Сер. Економічні науки. 2022. Вип. 4(100). С. 90-100.

10. Податкова система: конспект лекцій: навч. посіб./уклад.: Гречко А.В. Київ: КІП ім. Ігоря Сікорського, 2022. 119 с.

11. Томнюк Т. Л. Податкова система: навчальний посібник. Чернівці: ЧТЕІ ДТЕУ, 2022. 324 с.

12. Фінанси бюджетних установ: навч. посіб. / Н. А. Дехтяр, О. В. Дейнека, О. В. Люта, Н. Г. Пігуль; за заг. ред. Н. А. Дехтяр. Суми: Сумський державний університет, 2020. 229 с.

13. Фінанси : підруч. [для студентів екон. спец., аспірантів, викладачів закл. вищ. освіти та ін. / Лютий І. О. та ін.] ; за ред. І. О. Лютого ; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 2-ге вид., допов. та перероб. Київ ; Тернопіль : Західноукраїнський національний університет, 2023. 715 с.

14. Фінансовий ринок: навч. посіб. за заг. ред. Арутюнян С.С. 2018. 484 с.

Законодавча база

1. Бюджетний кодекс України. Кодекс України; Закон, Кодекс від 08.07.2010 № 2456-VI URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/](https://zakon.rada.gov.ua/laws/%D0%B2%D1%80#Text)
2. Конституція України. Верховна Рада України; Конституція України, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Податковий кодекс України. Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
4. Про банки і банківську діяльність. Закон України від 07.12.2000 № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
5. Про Державний бюджет України на відповідний рік
6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування Закон України від 23.09.1999 № 1105-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
7. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування на випадок безробіття Закон України від 02.03.2000 № 1533-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1533-14#Text>
8. Про Національний банк України. Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
9. Про недержавне пенсійне забезпечення Закон України від 09.07.2003 № 1057-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1057-15#Text>
10. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки. Закон України від 23.02.2006 № 3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
11. Про страхування. Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#n2320>
12. Про фінансові послуги та фінансові компанії. Закон України від 14.12.2021 № 1953-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#n1134>

Електронні джерела

1. Державний веб-портал бюджету для громадян. URL: <https://openbudget.gov.ua/>

2. Єдиний веб-портал використання публічних коштів. URL: <https://spending.gov.ua/new/>
3. Законодавство України: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main>
4. Офіційний сайт Eurostat. URL : <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
5. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua>
6. Офіційний сайт Групи Світового Банку. URL: www.worldbank.org
7. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <https://customs.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>
9. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Офіційний сайт Європейського банку реконструкції та розвитку. URL: <https://www.ebrd.com/home.html#>
11. Офіційний сайт Ліги страхових організацій України. URL: <http://www.uainsur.com>
12. Офіційний сайт Міжнародного Валютного Фонду. URL: <http://www.imf.org>
13. Офіційний сайт Міжнародної фінансової корпорації. URL: www.ifc.org
14. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики, сім'ї та єдності України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
15. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/>
16. Офіційний сайт Національного банку України. URL: www.bank.gov.ua
17. Офіційний сайт Організації Об'єднаних Націй. URL: <https://ukraine.un.org/uk>
18. Офіційний сайт Пенсійного фонду України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
19. Офіційний сайт Світової організації торгівлі. URL: <https://www.wto.org/>
20. Трансперенсі Інтернешнл Україна URL: <https://ti-ukraine.org/about/>

Додаток А
Зразок титульного аркуша

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та природокористування
Кафедра фінансів та економічної безпеки

КУРСОВА РОБОТА

з навчальної дисципліни «Фінанси»

на тему: „_____”

Студента (ки) ____ курсу ____ групи
Спеціальності 072 «Фінанси, банківська
справа, страхування та фондовий ринок»
денної (заочної) форми навчання

Керівник:

Національна шкала _____
Кількість балів: _____

Члени комісії

_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)
_____	_____
(підпис)	(прізвище та ініціали)

м. Рівне – 201_

Додаток Б
Приклад оформлення завдання на курсову роботу

Національний університет водного господарства та природокористування
Кафедра фінансів та економічної безпеки

Дисципліна «Фінанси»		
Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»		
Курс	Група	Семестр

ЗАВДАННЯ
На курсову роботу студента

	(прізвище, ім'я, по-батькові)
1. Тема роботи	
2. Строк здачі студентом курсової роботи	
3. Вихідні дані до роботи	
4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки	
5. Перелік графічного матеріалу	
6. Дата видачі завдання	

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів виконання курсової роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка

Студент _____

(підпис)

Керівник _____

(підпис)